

PISSODES PINIPHILUS HBST.

door

J. G. SEMLER.

In het Nederlandsch Boscbouw Tijdschrift van Augustus 1940 komt een uitvoerige behandeling voor van *Pissodes piniphilus* Hbst.. In verband met de onaangename praktische ervaringen die ik zelf met deze kever heb opgedaan, lijkt het mij niet ongewenst om nu, na bijna 8 jaren, weer eens te wijzen op deze *Pissodes*soort, die lange tijd zulke ernstige schade kan veroorzaken, zonder dat men de eigenlijke oorzaak ontdekt.

De door de „waarnemers” van het Comité ter Bestudering en Bestrijding van Insectenplagen in Bossen ontvangen tabel tot herkennen van de voornaamste insectenplagen onzer bossen, geeft als beeld van beschadiging van *P. piniphilus* aan: loslaten dunne bast en plotseling sterven van de boom. Onder de bast gangen met vele rechte hoeken en popruimten met houtknaagsel. Als tijd van beschadiging: voorjaar t/m zomer, aantasting het gehele jaar door zichtbaar. De beschadiger wordt beschreven als witte pootloze larve, in popholten witte poppen of lichtbruine snuitkevers.

Het is nu juist dat plotseling sterven, ogenschijnlijk dikwijls zonder oorzaak, waar ik nog eens speciaal op zou willen wijzen. Als des voorjaars bij het zoeken naar, door *Myelophilus piniperda* (dennenscheerder) en door *Peridermium* (harsdassen) aangetaste bomen, die dan tevens als vangstammen moeten dienst doen, de bossen eens doorgelopen worden en de betreffende bomen voor velling worden gemerkt, blijkt het dikwijls, dat, indien men na 2 à 3 weken weer door dezelfde vakafdeling komt, er een aantal geheel dode bomen in staan of bomen die geheel bruin in de kroon zijn. Tot grote verbazing van de beheerder natuurlijk, die geneigd is zichzelf of zijn ondergeschikten nonchalance te verwijten. Veelal worden dergelijke bomen dan direct maar meegeveld. Worden ze grondig bekeken dan ontdekt men wel verschillende gangen, doch is geneigd dit als het werk van saphroieten te beschouwen, aangezien de boom op dat gedeelte onder de bast geheel dood is. Bovendien vindt men in de kroon dikwijls een lichte *Peridermium*aantasting, en boven het door *P. piniphilus* aangetaste gedeelte een aantal dennenscheerders; men is dan geneigd hieraan het zo spoedig afsterven van de boom te wijten.

Doch na enkele weken vindt men weer dode bomen. Dat de bast enigermate loslaat boven in de bomen is een factor die in het begin van de aantasting dikwijls zeer weinig opvalt en geen reden geeft tot veronderstellingen. Anders is het indien in de bossen een behoorlijke spechtenstand is. De dennenscheerder geeft door het ontbreken van de bekende harsvloeiingen niet aan, dat we voor een boom staan die niet meer helemaal gezond is, het onderste stamgedeelte is onder de bast geheel dood, en wordt dus niet verkozen door de dennenscheerder. Wij waarnemers kunnen met de beste wil nog niets aan de kroon of de stam zien,

doch de spechten blijkbaar wel, die wijzen ons beslist zeker aan welke boom door *P. piniphilus* is aangetast, en ze rukken verwoed de schors aan flarden. Zeer terecht wordt dán ook in genoemd artikel een behoorlijke spechtenstand, in gebieden waar een plaag heerst, van het grootste belang geacht. Ook op het indirecte nut wordt gewezen, doordat zij eigenlijk geen enige middel zijn waardoor de beheerder tijdig, met de aanwezigheid van de kevers op de hoogte wordt gesteld. Zo mogelijk worde de spechtenstand bevorderd. Een aantal spechten in het bos heeft al meer dan een goede zijde. In het artikel van Augustus 1940 wordt gezegd, dat waarschijnlijk alle soorten spechten aan de larvenvraat meedoen. Dit is mogelijk, doch ik heb niets anders dan de grote en de middelste bonte specht aan het werk gezien bij de door *P. piniphilus* aangetaste bomen. Voor details verwijs ik voorts naar het genoemde artikel in dit tijdschrift. Ik wil echter hier niet eindigen alvorens een en ander omtrent de biologie van deze dennensnuitkever medegedeeld te hebben, zoals deze is bestudeerd door verschillende entomologen.

De eieren van *P. piniphilus* worden of afzonderlijk, of, maar bij uitzondering, in groepen bijeen in de spleten van de bast gelegd. In dit laatste geval ziet men dus vele larvengangen in hetzelfde punt beginnen en vandaar straalsgewijze uiteengaan. De eieren worden hoog in de boom op de dunne bast gelegd. De larve boort zich in de bast in en maakt een sterk kronkelende gang met vele rechte bochten (zoals hier vóór reeds werd vermeld uit de tabel van Dr Voûte), die bijna geheel in de bast gelegen is, maar waarvan steeds een spoor op het hout kan worden gezien. Het cambium wordt door deze vraat dus over de gehele lengte van de gang vernietigd. Is de larve volwassen dan maakt hij een verpoppingsruimte, die grotendeels in het hout ligt en omgeven is met houtknaagsel. Verwijdert men de bast, dan ziet men de verpoppingsruimten met de cocons van knaagsel duidelijk liggen. Een enkele maal is deze ruimte zo diep in het hout gemaakt, dat men slechts een rond gat te zien krijgt. De volwassen dieren verlaten de ruimte ook door een rond gat, dat zij vanuit de verpoppingsruimte naar buiten knagen. Zij voeden zich op de jonge loten. Door de lange dus kronkelende larvengangen, die tussen de bast en het hout lopen en dus de boom als het ware ringen, is de schade die een boom tengevolge van de aantasting ondervindt, zeer aanzienlijk.